

Kevään aikana vanhempien hätä perusopetuslain uudistuksesta ja sen tuomista muutoksista kantautui Leijonaemot ry:n korviin yhä vahvempana. Olemme kuulleet perheitä, ja nyt jaamme heidän ääntään eteenpäin.

Me Leijonaemoilla uskomme, että valtaosa myös koulujen asioista päättävistä toivoo lasten ja nuorten parasta, ja haluaa huomioida perheiden toiveet mahdollisimman hyvin. Haluamme osaltamme mahdollistaa tätä vuoropuhelua. Päätimme näistä syistä koostaa vanhempien huolista ja toiveista kirjeen vietäväksi oman kunnan sivistystoimelle (tai muille lain soveltamiseen liittyviä päätöksiä tekeville tahoille) ja kouluille.

Viesti päättäjille ja kouluille

Uudet päätökset mietityttävät, ja niiden soveltaminen on osittain vielä työn alla. Mikäpä olisi siis parempi vaihe huomioida perheiden toiveet! Lue alta vanhempien ajatuksia ja toiveita uudistuksiin liittyen.

Eniten vanhempia mietitytti automaattinen numero yksilöllistetyissä aineissa, oppilaskohtainen tuki, resurssit, koulupaikan vaihto ja tarvittavat mukautukset koulupäivän kestossa ja kouluviikon pituudessa. Alla eniten nousseista aiheista tiivistelmät. Kursivoidut tekstit ovat suoria lainauksia kyselyn tuloksista.

Päättötodistukseen automaattisesti numero 5*

”Minusta tuntuu pahalta, että lapselle annetaan todistukseen numero 5 yksilöllistetyistä aineista, mitä hän on ahkerasti opiskellut ja edistynyt omaan tasoonsa nähden hyvin. Ei ainakaan tue hyvää itsetuntoa, eikä motivaatiota yrittämään parhaansa.”

Vanhempia huolettaa lapsen tai nuoren motivaatio ja jatko-opintomahdollisuudet yksilöllistettyjen aineiden arvioinnista 5*. Etenkin päättötodistuksen kohdalla tämä mietitytti useita perheitä- huoli lapsen jatko-opintoihin pääsystä. Vastauksissa näkyi myös pohdinta siitä, mitä tällaisella uudistuksella viestitään. Yksilöllistetyt oppiaineet ovat myönnetty tarpeeseen, eikä uudistus motivoi vaan lannistaa monen lapsen ja nuoren opiskeluintoa.

Vanhemman toive: Koska tämä käytäntö tullaan jo ottamaan käyttöön, vanhemmat toivovat, että opettajat tähtäisivät lapsen itsetuntoa kohottavaan ja motivoivaan opetukseen. Tämän uudistuksen kohdalla nousi vahva toive, että sen käyttöönottoa harkittaisiin vielä uudelleen.

Saako tukea, jos ei haasteita oppimisessa?

”Lapsi, jolla ei ole oppimisen vaikeutta akateemisissa taidoissa. Haasteet ovat aistisäättelyssä ja motoriikassa, opetuksen mukauttaminen on tarpeen.”

Useissa vastauksissa nousi hätä siitä, voiko lapsi tai nuori jatkossa saada tarvitsemaansa yksilöllistä tukea, mikäli oppimisessa ei ole haasteita. Neuropsykiatriset haasteet nousivat vastauksissa paljon puheeksi. Moni vanhempi pohti, voiko uudistuksen myötä käydä niin, että lapselle arvioidaan riittäväksi ryhmäkohtainen tuki, vaikka hän olisi tällä hetkellä saanut tehostettua- tai erityistä tukea ja saanut sen nojalla esimerkiksi laajemmin erityisopettajan tukea tai ryhmään henkilökohtaisen avustajan.

Vanhemman toive: Vanhemmat toivovat, että päätöksissä ja tuissa painotetaan lapsen tarvetta, ei diagnooseja tai ainoastaan oppimisvaikeuksia. Lapsella ei tarvitse olla oppimisvaikeuksia, oppiminen voi vaarantua myös esimerkiksi keskittymisen pulmien tai aistisäättelyn haasteiden vuoksi, ja lapsella on oikeus saada tukea näihin.

Koulupaikan valinta

”Lapseni koulusta ilmoitettiin, että syksyksi tehdään luokkamuutoksia. Viestissä oli, että nämä tehdään säästösyistä.”

Moni pohti mahdollisesti edessä olevaa koulupaikan vaihtoa. Osa oli saanut jo tiedon, että koulupaikkaa vaihdetaan syksyille 2025. Osa kertoi myös, että oli kerrottu, että näin toimitaan säästösyistä. Säästöt eivät koskaan saa mennä lapsen edun edelle!

Osa oli saanut tiedon, että lapsi siirtyy syksyllä takaisin yleisopetuksen ryhmään, vaikka lapsi olisi siirretty erityisopetuksen ryhmään vahvan tuen tarpeen vuoksi, eikä tarve ole muuttunut. Vanhemmalla on oikeus vaatia perusteluja tuleviin muutoksiin, ja ne tulee tehdä aina lapsen etu edellä.

Vanhempien toive: Tämä ei oikeastaan ole edes toive, vaan lakiin perustuva vaatimus: valitkaa lapsen koulupaikka lapsen etu edellä. Mikäli koulupaikan vaihto on tarpeellinen lapsen edun vuoksi, pohtikaa sitä yhdessä lapsen ja perheen ääni kuullen ja huomioiden. Lapsen tulee olla mahdollista saada tarvitsemansa tuki myös yleisopetuksen ryhmään, jos se on muuten lapsen edun mukaista.

Resurssit

”Kuinka varmistaa, että lapsen tuen tarpeen arviointi ja suunnitelma pohjautuu lapsen tarpeisiin, ei saatavilla oleviin resursseihin?”

Resurssien kohdentuminen pohditutti. Oli pohdintaa siitä, voiko tuen uudistus johtaa siihen, että oppilaalta voidaan esimerkiksi poistaa jo myönnetty avustaja, pohjaten siihen, että yleisopetuksen ryhmässä tulisi pärjätä ryhmäkohtaisella tuella.

Myös osaavan henkilökunnan mitoitus mietitytti, sekä henkilökohtaisen tuen saaminen.

Vanhempien toive: Nähkää lapset yksilöinä, kouluttakaa henkilöstöä ja varmistakaa osaava ja oikea aikainen tuki lapsille yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Lyhennetty koulupäivä tai kouluviikko

”Jos kaikki sosiaalinen kanssakäyminen kuormittaa niin paljon, ettei edes pienryhmässä opiskelu olisi mahdollista, miten toimitaan?”

Vastauksissa pohdittiin myös kouluviikon tai koulupäivän lyhennyksiä. On paljon tilanteita, joissa lapsen koulunkäynti edes pienryhmässä täysillä tunneilla ei esimerkiksi aisti- tai sosiaalisen kuormituksen vuoksi ole mahdollista. Vanhemmat pohtivat, miten näissä tilanteissa toimitaan. Osa oli saanut vastauksia, että kouluviikkoa voidaan keventää vapauttamalla yksi oppiaine kokonaan. Näissä perheet pohtivat, miten lapsi tai nuori hyötyy siitä, että hänelle tulee mahdollisesti keskelle päivää tunti tyhjää koululla- etenkin jos rauhallista tilaa ei ole varattu täksi ajaksi.

Vanhemman toive: Myös lakiuudistus mahdollistaa kouluviikon tai koulupäivän lyhentämisen, joskaan se ei edelleenkään saa olla ainoa tukimuoto. Nähkää perheen tilanne yksilöllisesti, ja tehkää tarvittavia joustoja. Lapsen oppiminen vaarantuu erityisesti silloin, kun hänen kuormituksensa nousee liian korkeaksi- ja tällöin vaarana myös uupumus, masennus, ja muut lapsen terveyttä vaarantavat tilat.

Yhteenveto

”Haluaisin että jokaisella olisi mahdollisuus saada sitä tukea mitä tarvitsee.”

Yhteenvetona voidaan sanoa, että vanhempien yhtenäinen ääni ja toiveet ovat:

1. Kartoitetaan perheen tilanne yksilöllisesti, tehdään päätökset lapsen edun mukaisesti
2. Kuullaan päätöksissä vanhempia, ja etenkin lapsia ja nuoria, ja tehdään mahdolliset muutokset yhteistyössä heidän kanssaan
3. Turvataan riittävä tuki riittävän varhain, ja osaava henkilökunta

Tähdätään muutoksiin, joiden keskiössä on lapsen etu- tämä on jokaisen päätöksiä tekevän velvollisuus!